



Премда активности и реторика странака власти и опозиције у последње време прилично подсећају на предизборну кампању, или бар њен скори почетак, политички аналитичар и главни уредник „Нове српске политичке мисли“ Ђорђе Вукадиновић сматра да смо још релативно далеко од новог изласка на бирачка места. Он, међутим, не пориче да је приметно опште политичко комешање, чији је крајњи епилог тешко предвидети. □□□□

– Створена је атмосфера општег ишчекивања нечега што нико не зна шта је. Да ли су то избори или неки нови политички лом, али рекао бих да је читава атмосфера у власти и опозицији у знаку чекања на неки Велики Догађај – каже Вукадиновић у интервјуу Пресу.

Шта ви очекујете?

– Велики лом у Демократској странци.

У ком смислу?

– У сваком смислу. Знам да ће то сада сви да демантују и да ме нападну, али не могу да верујем да ће ДС моћи још дуго да опстане овако персонално, кадровски, политички и идеолошки располућен.

На основу чега то закључујете? По којим линијама би могло да дође до ломова? Прича о сукобу тзв. кабинетске струје и Крунске је постала опште место, али никад није био отвореног конфликта.

– Постоји много више линија поделе. Једна је Андрићев венац – Крунска, то јест, Кабинет – Странка. Друга је београдска централа – Војводина – остатак Србије; трећа је

унутар самог Тадићевог круга, условно речено, Шутановчева и Јеремићева. Четврта линија би могла да буде про-елдепеовска и про-напредњачка струја. По свим линијама је напрегнуто и само је питање кад ће и где да прсне.

Зашто би то себи радили кад знају да их чекају избори?

– Не само избори, него и власт, коју би сукобом могли изгубити. Због тога се сукоб непрестано одлаже, али неће то моћи да траје вечито и пре или касније ће пући, као што је пукло и код радикала. Зато и даље никоме није јасно шта је заправо политика и идеологија ДС-а. Некад делује да је то само један мало разблажени ЛДП, а некад, пак, мало блажи ДСС. Зато и не треба да нас чуде пребези у СНС, јер је ту такође реч о странци власти, која је направљена за оне који очекују да ће у следећем дељењу карата бити на власти. То је оно што је магнет, пре свега за кадрове, али и за један део бирача који прилази напредњацима. СНС је направљен тако да буде алтернатива ДС-у, а евентуално и средство притиска на ДС. Да може да га замени на власти, а да се, сем у персоналном смислу, не промени много.

Колико ће СНС-у помоћи "пребези" попут Владимира Цвијана?

– То неће много променити однос снага. Цвијан није битна политичка фигура нити има политичку тежину, али је то симболички и психолошки проблем за ДС. Ако би уследило још неколико таквих трансфера, то би могао да буде озбиљан ударац Демократама.

Утисак је да напредњаци и нису нешто селективни. Долазе им кадрови са свих страна.

– Они имају проблем који је некад имао и ДС: вишак прагматизма и маркетинга, а мањак политике и идеологије. То није толико лоше кад сте у опозицији, али постаје проблем кад сте у власти.

Коме напредњаци још могу да одвуку гласове? За радикале и ДСС је јасно. Да ли је могуће да бар мало откину и од ДС-а?

– Од ДС-а више могу да одвуку кадрова него бирача. Истраживања показују да су бирачи ДС-а и СНС-а као уље и вода и да ту нема много прелетања. То показује да ни демократе ни напредаци не уважавају довољно своје бираче, који су у много лошијим односима него врхови њихових странака. Поготово нема велике разлике у њиховим политичким порукама. То је „Европа“, „бољи живот“, „сарадња са суседима“, „борба против криминала и корупције“... Николић је нудио савез Иштвану Пастору, обећао да неће мењати статут и смањивати надлежности Војводине. Све у свему, има неких разлика у нијансама, али су се у основним ставовима веома приближили.

Да ли бисте ви били у дилеми кога да заокружите на гласачком листићу?

– Имао бих велики проблем да се одлучим, а верујем да ће и већина бирача бити на грдним мукама.

Шта ће онда опедељивати бираче?

– Разлика је само у томе што је ДС на власти, а СНС није. Зато су напредњаци нека врста магнета за све који желе у власт и за оне који желе да виде леђа демократама. Може се чак рећи да сада СНС ради оно што је некад ДС радио СРС-у, машући паролом да једино они могу да зауставе радикализацију Србије, и на томе направио добар резултат на неколико избора. Сад напредњаци кажу да једино они могу да Србију избаве од ДС-а и то пролази код доброг дела бирача.

Како се сукоб ДС-а и СНС-а одражава на друге странке?

– Угрожава их. ДС чисти странке на тзв. „левом“, а СНС има амбицију да прогута оне на десном крилу политичког спектра.

Да ли ће ДС имати проблем са својим разочараним бирачима?

– По мојим истраживањима, ДС је и даље најјача странка у Србији, а СНС убедљиво други. Али сва истраживања показују све већи проценат апстинената. Њих има из различитих странака, али највише из редова владајуће коалиције. А ти апстиненти, који су раније гласали за ДС, мало је вероватно да ће поново гласати за ДС или неког из владајуће коалиције. И то је опасност за ДС, јер они могу гласати или за напредњаке, или за неку нову политичку снагу која се још није појавила.

Усуђујете ли се да процените кад ће бити избори?

– Више пута сам наљутио Александра Вучића кад сам рекао да избора неће бити скоро. А он их је најављивао за април 2009, па за март 2010. године.

Добро, то можемо да схватимо као део политичке борбе...

– Наравно. Али врло је важно што су многи, не само Вучић, мислили да ће се то десити. Избори се ни сад неће расписати због сакупљених милион потписа. То јесте добар маркетиншки потез, али до избора може доћи или због економске кризе или због раскола у владајућој коалицији, односно у владајућој странци. Но, ако не буде неког непредвидљивог лома, изборе не очекујем тако скоро, бар не ове године.

Владајућу коалицију, као и владајућу странку, на окупу тренутно држи само реална опасност од пада са власти и харизма Бориса Тадића, који засад вешто балансира свим тим струјама и интересним групама, али на то троши све више енергије и све више рејтинга. Упркос свему, он је и данас убедљиво најпопуларнији политичар у Србији, много популарнији од ДС-а. Али није одрживо да дуго постоји велика диспропорција између популарности лидера и странке. Ако лидер дуго шлепује странку, у једном тренутку странка ће лидера повући надоле. То је било са Милошевићем и СПС-ом, Коштуницом и ДСС-ом, а може се лако догодити и Тадићу.

Кад смо код ДСС-а, недавно смо имали први случај да су поједини страначки функционери отворено критиковали Коштуницу, који је важио за неприкосновеног лидера.

– На кога мислите?

На Драгана Шормаза, који је изјавио да две године није видео председника странке. Уопште, каква будућност чека Коштуницу и ДСС, који је постао готово невидљив у сукобу ДС-а са СНС-ом?

– Тачно је да ДСС након силаска са власти не само што није ништа профитирао од проблема које актуелна власт има, него је чак и ослабио, што је очигледно последица чињенице да није навикнут и припремљен за деловање из опозиције. Ипак су они од 2000. до 2008, уз један краћи прекид, били у власти. Али не очекујем неки велики расцеп у ДСС-у, нити побуну против Коштунице, јер он је синоним за ДСС. Проблем ДСС-а је више у томе што им кадрови и бирачи тихо отичу ка напредњацима или у апстиненцију, док су ови који су остали прилично пасивни. Уз то, ДСС вуче и хипотеку саодговорности за оно што се дешавало после 5. октобра, као за оно што (ни)је учињено након проглашења независности Косова.

Могу ли Коштуница и ДСС да заврше као Вук Драшковић и СПО: да странка партиципира у некој будућој власти, али без политичке тежине, а лидер да им буде у заветрини? □

– ДСС јесте у великој кризи, али ДСС није СПО, нити је Коштуница Драшковић. Макар и због тога што и даље држи релативно кохерентну политичку линију, која их одржава изнад цензуса. Проблем Вука Драшковића није само у томе што је изгубио бираче, него што је изгубио и политику.

Шта је са маним странкама? Прети ли им нестајање ако се не прикључе великим. На пример СПС. Да ли би било изненађење ако би на изборе изашли на истој листи са ДС-ом?

– Мене то уопште не би чудило.

Је ли прошло довољно време за тако нешто?

– Да, поготово ако избори не би били пре 2012. Али мислим да је ипак вероватније да ће они ићи у одвојеним колонама, иако је сама идеја о заједничкој листи ДС-а и СПС-а данас далеко мање скандалозна него што је помисао о заједничкој влади била пре две године.

Шта је са радикалима? Теоретски је могуће да се Шешељ врати у Србију до избора. Колико им то може помоћи да се опораве?

– Његова појава би им сигурно помогла. Не, наравно, толико да стигну напредњаке, али за неколико процената сигурно.

По некој чисто политичкој рачуници испада као да би и ДС-у одговарало да се Шешељ врати.

– Не би им шкодило. Сигурно да би демократама било веома занимљиво да гледају ТВ дуел Николића и Шешеља.

Смета ли вам кад вас прозивају да сте „Коштуничин аналитичар“?

– Ма какви. То су глупости које више говоре о онима који то изричу. Схватио сам да је то део спиновања и политичке кампање како би ми се смањио кредибилитет. Нисам ни приватно склон да се лако везујем за личности, а поготово не политички и професионално. Трудим се да будем објективан и праведан, као и да подржим нешто за шта проценим да је на генералној линији државног и националног интереса. И мислим да то обични људи људи схватају и цене. Уосталом, објективни аналитичари се лако препознају, како по причи, тако и по свом имовном стању.

Како ви аналитичари гледате једни на друге?

– Има нас разних. Баш као и политичара и новинара. У сваком случају, нема нас превише озбиљних. Друго, далеко од тога да међу онима које ценим сви мисле као ја. Неке од најбољих дебата и дијалога имао сам са Драгољубом Жарковићем и са покојним Стојаном Церовићем. Замерам само онима који своје партијашење увијају у аналитичке обланде, а сутрадан освану на конвенцији неког кандидата или добију место амбасадора.

Па, кога цените?

– Постоје многи, не бих их издвајао.

Реците неко име. Претпостављам Слободан Антонић.

– Наравно, Антонић, пре свега. Али, ево, рецимо, и Зоран Стојиљковић, Срба Бранковић, Душан Павловић, Душан Рељић, Драгољуб Жарковић, Љиља Смајловић, Зоран Лучић, Владимир Вулетић, Александар Павић, као и неколицина млађих колега из круга „Нове српске политичке мисли“.

Јесте ли Милана Николића намерно изоставили?

– Нисам. И Николић. За аналитичаре ми је битно да знам да је оно што говоре плод онога што заиста мисле, и да иза тога не стоји директива неког партијског или тајкунског штаба.

Чијим проценама највише верујете?

– Својим.

Мало егоцентрично?

– Не, не. Ценим и пратим људе које сам поменуо, и неке које нисам, али на крају верујем само себи. А и то не претерано.

Разговарао: Миодраг Марковић